

წ. მღვიმელი

ცვარკი

საყვავილო ლექსები
სურათებით.

გამოცემა მეოთხე.

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების მიერ გამოცემული საყმაწვილო წიგნები

იყიდება. საკუთარ წიგნის მალაზიაში — რუსთაველის პროსპ.
სასტუმრო „ორიანტი“-ს ქვეშ.

- 1) ქაჯანა — ნ. ლომოურისა
- 2) ალი — მისივე
- 3) საყმაწვილო მოთხრობები — ვაჟა-ფშაველასი
- 4) საყმაწვილო მოთხრობები — დუტუ მეგრელისა
- 5) ოქროს თავთავი — შ. მღვიმელისა
- 6) ცვარი — მისივე
- 7) სამი ცელქი — მისივე
- 8) მწყემსის წერილები — ი. მჭედლიშვილისა

ი ბ ე კ დ ე ბ ა :

- 1) ძუნწი და ნატერა — შ. მღვიმელისა
- 2) ლექსები I, II და III წ. — მისივე
- 3) პაწია მეგობრები — ნ. ლომოურისა
- 4) გურგენ რაინდი — ცახელისა
- 5) საყმაწვილო ზღაპრები — გ. ნათაძისა
- 6) რობინზონ კრუსე, და სხვანი.

წერა-კითხ. გამაგრებელი საზოგადოების გამოცემა, № 214

ჩემს ვიქს პოსტკარტს
მ. მღვიმელი

მ. მღვიმელი

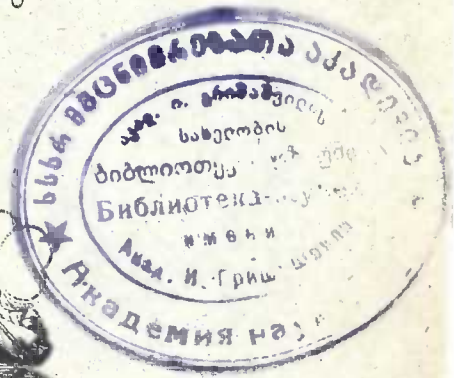
ცვარი

1914
VII

საყვარლო ლექსები სურათებით.

35275

გამოცემა მეოთხე:

ტფილისი.

სამხედრო სამინისტროს სტამბა.

1920.

ᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃ

გ ა ზ ა ფ ხ უ ლ ი .

ქინული დაუნა, იღვიძებს
ველი დიდი ხნის მძინარე;
ხყე. იფურჩქნება, იშლება,
ოსჩქევს წყარო და მდინარე.

ცა მოკამკამებს ლურჯადა,
კადგა დარები მზიანი;
წვანედ ბიბინებს მინდორი
ადლიან-ბარაქიანი.

ზედ დასჭიკჭიკებს შერცხალი
ალხაზი, მალი ფრთიანი,
ჯაროლა დაუზარელი
ა. მუდამ ხალასიანი.

მოსურვებიათ სამშობლოს
ნახვა შოშიებს, გვრიტებსა;
მოსულნი ჟივილ-ხივილით
სალამს აძლევენ ჩიტებსა.

ი ა.

ეხეთ ამ ტურფას, მშვენიერს.
ლურჯად აფეთქილს იასა,
ყველას თავისკენ იზიდავს —
ფუტკარს, ჰეპელას, ჭიასა.

თავს ილამაზებს, იცინის,
კეკლუცი პატარძალივით,
ხან იმალება ბუჩქებში
გაბუტულ-შემომწყრალივით,

ხან მალღო იღებს თავს ნაზი,
ყელ+ყელო მოღერებული,
და თეთრად ბრწყინავს მზის შუქზე
ცვარი ზედ დაპკურებული.

პირველი გაზაფხული.

ირველი გაზაფხულია,
ბიჭო, გავიდეთ ველადა;
მინდორი ამწვანებულა,
ბიბინებს სანატრელადა.

მზე გამოფოთლილ ქალა-ტყეს
დაჰყურებს ცხარე თვალითა;
აქ-იქ ქურდულად დარჩენილს
თოვლს ანადგურებს ძალითა.

ბუჩქების ძირში ჯგუფ-ჯგუფად
ამოფეთქილან იანი;
იქვე ფართატე-ს პეპელა,
ნაზი ფრთა-წინწყლებიანი.

მერცხლებიც დანავარდობენ,
სამშობლოს ნახვით სტკებებიან;
ია ხომ აყვავებულა,
ვარდებიც გაიშლებიან...

გულგული.

უღბულო, ნაწო, ხმა ტკბილო,
ნუ მეჩვენები ძვირადა,
დილა აღრიან ჩვენს ბაღში
მოფრინდი ხოლომე ხშირადა.

*
* *

მოსძებნე მყუდრო ადგილი,
დაბურული და თან გრილი,
ჩამომაწვეთე, ფრთოსანო,
ხმა შშვენიერი, ხმა ტკბილი.

რა გავიგონებ გალობას,
გული მიმატებს ძვერასა,
მოგეპზრები ფარულად,
ჩუმაღ დაგიწყებ ცქერასა.

* * *

შენის რაკრაკით დამტკბარი,
აღვსილი შვება-ლხენითა,
ვეტყვი ჩემს მოუსვენარ ძმას
გაჯაფრებით და წყენითა:

* * *

აღარ დაგიგოს კვლავ მახე,
ან ძუა სადმე ცხენისა...
ებლა კი სმენად მაქციე,
ჭირიმე შენი ენისა!

მ წ უ ე მ ს ი.

ოცა ცისკარი ლაყვარდზე
ამოვა, იწყებს ციალსა
და ასტეხავენ სოფელში
ბაკების კარის კრიალსა,

თვალს ვახელ, ვდგები საჩქაროდ,
ახალოხს ვიცვამ ხელადა
და საქონელი საძოვრად
მიმიდის მინდორ-ველადა.

ვერც წვიმა მიჭერს, ვერც ქარი,
არც უქონლობა ჰურისა,
შორს ისმის ხალისიანად
ხმა ჩემი სალამურისა.

მუდამ თან დამდევს წკმუტუნით
ჩემი პატარა თოლია,
საქონელს იქით აბრუნებს,
საითაც კაი მოლია.

და ასე უებინდებამდის
ის ყეფით, მე კი მღერითა.
საქონელს თვალ-ყურს ვადევნებთ
შორი ახლოდან მზერითა.

სალამო ჟამზე დამაძრკებს
შინისკენ მოველალები
და ყველას სასიამოვნოდ
ჩვენზედა რჩებათ თვალები.

ჩ ი ტ ი.

ცხოვრებ ჩემთან ყოფნასა,
ჩიტო, მალხაზო, ცქრიალა,
კოპწიავე, ლალად აღზრდილო,
მონაგარდევ და სრიალა?!

* * *

ხელს არ შეგიშლი, გაფრინდი,
საითაც გესურვებოდეს,
მას რა სჯობს, შენის ჭიკჭიკით
რომ ყველა ბავშვი სტკებოდეს!..

გერა დაღვა ზაფხულიც,
გადაოქროვდნენ ველები;
შემოსულ ქერსა და ბალახს
მოუღერიათ ყელები.

* * *

საიბში აღმასებრით
დასრიალებენ ცელები,
გადააქვთ გვერდზე ბალახი,
ზვინებად დასადგმელები.

* * *

სუყველა მხნეობს, ფუტკარიც
გამოფრენილა კარზედა,
დაბზუის, წუწნის ყვავილებს,
დაფრინავს საშოვარზედა.

პატარა მწყემსსაც კომბალი
გადაუღვია მხარზედა;
ჯიქან დასლილი ძროხები
მიუღის საძოვარზედა.

* * *

მიუღის დინჯად, ნელ-ნელა,
გზა-გზა ბალახის ჯამითა,
აქ იყოლიებს, ვიდრე დღე
შეიცვლებოდეს ღამითა.

ღ ი ლ ა.

ამ ირაყრავა მტრედის ფრად,
მაძალთ შესწყვიტეს ყივილი;
წამოაშალნენ ჩიტები
და მორათეს ჟივილ-ხივილი.

დაპბერა ცელქმა ნიაგმა,
ფოთოლმა დაიშრიალა;
კურდღელი კორღზე გამოხტა,
ტოროლამ დაიფთხრიალა.

* *
*

მერცხალმა მორთო ჭიკჭიკი
თავის ფლურტულა ხმაზედა;
ნელ-ნელა თავი იჩინა
მზემაც სხვი გაშლით ცაზედა.

* *
*

სინათლემ სძლია სიბნელეს;
გაჭფანტა ღამის წყვილიაღი;
ბალოებო, გამოიღვიძეთ,
დილაა მეტად დიადი!..

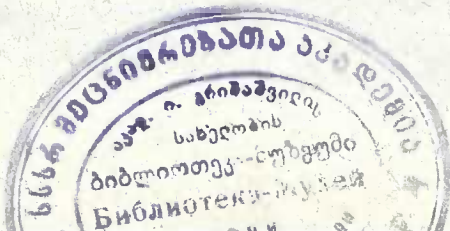
ზ ა რ შ ა ც ი .

35275

ანაირად გამიძნელდა
დღეს სწავლა და ვაკვეთილი;
დავიღალე, მომეწყინა,
მამოქნარებს და მომღის ძილი!

* * *

ფანჯრებიდან მოსჩანს მდელი,
და მინდორზე ყვავილები,
იმას იქით ანკარა ტბა,
ტბებს იქიდან მწვანე მთები.

იქ თამაში, კოტრიალი
მირჩევნია კითხვა-წერას;
რა სჯობია ველზე ხტომას
და ტყის პირში ტკბილ სიმღერას?!

დავიღალე, სიჩუმეა,
რა რიგ მინდა კარზედ გავლა;
რა ძნელია, რა ძნელია
სკამზე ჯდომა; კლასში სწავლა!

შემოდგომა.

ა იღრუბლება საწვიმრად,
ისმის ზუზუნით ქარისა,
ტყე დაღვრემილა, ყვითლდება
სიმწვანე მთა და ბარისა.

მზე იმალება, მარტოკა
ნისლებს და ვხედავთ ცაზედა
და აგერ შემოდგომის დღეს
მოგეჩერებია კარზედა.

ციგანობა.

„ნატრობდით და გაესტრულდათ
კიდევ გულის საწადელი:
თქვენ გეგონათ, რომ სიმწვანეს
შეირჩენდა მთა და ველი?!

აბა ეხლა გადიხედეთ
„ეზოში და ბალის წინა,
არე-მარე დათოვლილა,
და რუებიც მთლად დაჰყინა.“

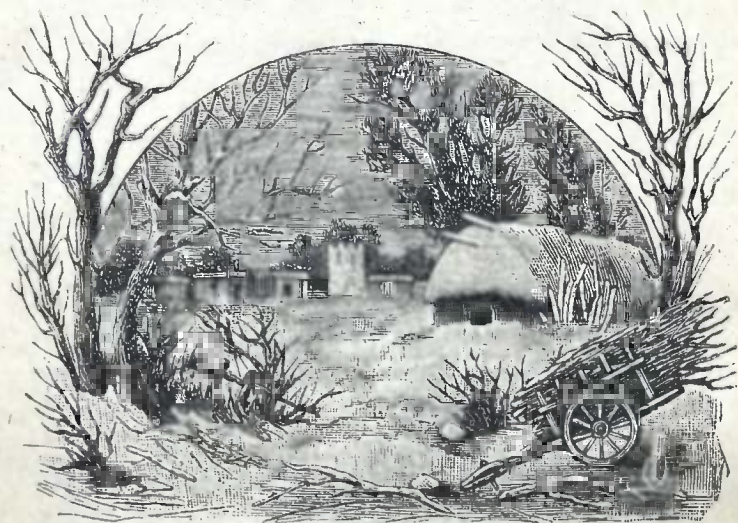
ასე უთხრა დედამ შვილებს:
პავლეს, ზურაბს, ნინიასა;
წამოცვივდნენ და ციგაში
თავი უკრეს ფინიასა.

„თოვლი, ბიჭო, ბიჭო, თოვლი!“
სიხარულით იძახიან;
არ დასდევენ მსუსხავ ყინვას
იკინიან, მარდათ ხტიან.

ხან ერთსა და ხან მეორეს
გააქვს თოვლში კოტრიალი;
არ ზოგავენ ფინიასაც,
დაიქანცა შესაბრალი.

ზ ა მ თ ა რ ი .

ქარი ჰქრის, ქარი ზუზუნებს,
მწარედ გაისმის ღრიალი;
გატიტვლებულა მინდორი
ვით ოხერი და ტიალი.

* * *

ჰყინავს და სუსხავს ზამთარი,
თოვლით ავსილან ხევები;
უძრავად დგანან მუხები,
როგორც უსულო დევები.

* * *

დაყრუებულა სოფელიც,
ყველა შექმნილა მწუხარი;
გუგუნებს მხოლოდ თავისთვის
და მხიარულობს ბუხარი.

* * *

ხანდისხან სოფლის სიჩუმეს
არღვევს საქონლის ზმუილი,
მინდორ-ველს მელის ჩხავილი
და მშიერ მგელთა ყმურილი.

ყინვა და გულადი.

ოვლი მოდის, ჰბარდ-
ნის თეთრად
და ზუზუნებს ქარი
მწარედ,
არე-მარე მოწყენილი
ცას შეჰყურებს მგლო-
ვიარედ.

* * *

ფანჯრები სულ შეუჭირბლავს,
ცივა, ჰყინავს, სუსხავს ძალზე;
ვინც-კი გარედ გამოჰბედავს,
ცრემლი მოსდის ყველას თვალზე.

* * *

გოგია კი ამბობს: „მე თავს
არ მოუდრეკე ყინვასაო,
არ მოვყვები ლაჩარავით
წუხილსა და გმინვასო.

* * *

რას დამაკლებს ზამთრის სუსხი,
თუ გინდ ქარის გრიადიო;
არ უნახავთ ჯერ მათ ჩემი
კობტად ციგის სრიალიო.

* * *

ჰე, პიჭებო, მოდით, მომყეთ,
ყველა თქვენის ციგითაო,
მალლობიდან დაბლობისკენ
ვისლიკინოთ რიგითაო.“

პატარა ჟურნალი.

ეხეთ ცელქებს, როგორ ჩუმაღ
მიჰპარვიან მაწვნის ქილას;
ყური უღდეთ, ქურდ-ბაცაცა
ეუბნება ვანო ილას:

ამოუსვათ, ამოვტვლიპოთ,
რას გაგვიგებს ბებიას,
შემდეგ მურიტ მოვითხუპნოთ
ცხვირ-პირი და ყბებიანო.

თუ ფისუს დააბრალებს
რა სერი იქნება?!
ჩვენ რომ არა შეგვატყონ-რა,
შენ ნუ გაგეცინებაო.

მ ა მ ა ლ ი .

ცით, ქათმებო რას, გე ზყვით
მეტი რომ არ ვსთქვა თავზედა,
ჩემი ზადალი, მითხარით,
ვინ არის ქვეყანაზედა?!

დავიარები ამაყად
და ვყივი მალალ-ხმიანი,
შიშის ზარსა ვცემ ყველასა,
ვაჟაკი დეზებიანი.

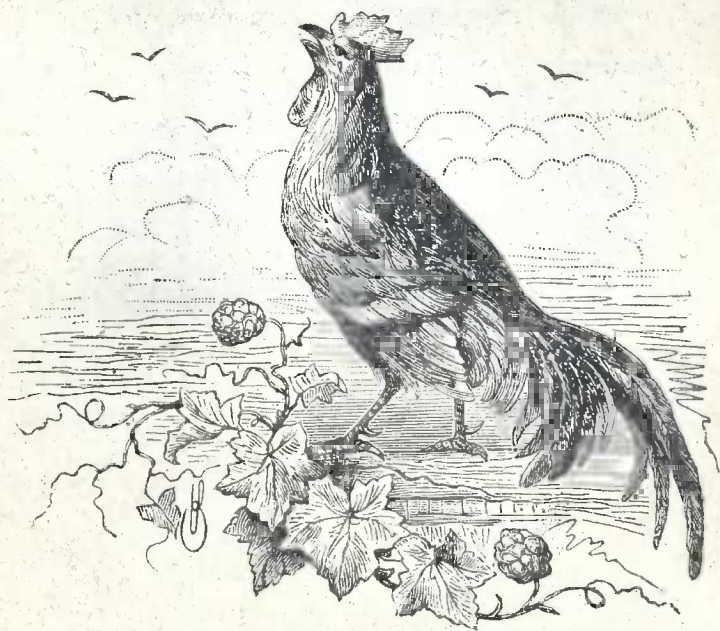
ლამაზიკა ვარ, ბიბილო
მიმიგავს წითელ-ლალეებსა,
კისერი კოხტად მიჭირავს
და ვაბრიალებ თვალეებსა.

ყიყლიყოს დასაძახებლად
გულიც-კი აუყუნცუღდა,
მაგრამ უეცრად პაწია
გოშია გამოცუნცუღდა:

დაჭყეფა, შეკრთა მამალი,
როგორც გვრიტი და შოშია,
და შერცხვენილმა რაინდმა
მოჰკურცხლა საქათმენია.

ფისუნიას ღაგდი.

ოწყენილა ფისუნია,
ჩუმადა ზის, კრუტავს თვალებს;
ალარაფერს უფხაჭუნებს
ეს ეშმაკი ფეხთა პწკალებს.

თავს ტყუილად იკვდარუნებს,
ვითომ კიდევ მოსდის ძილი,
და იციფ რად: გუშინ ჩუმად
გადასახსლა მან წიწილი.

შეუტყვეს ეს პატრონებმა,
გაგვიწკიპეს ჩვენი ციცა,
დაავიწყეს ერთიანად
ჭუკიცა და წიწილიცა.

უთხრეს: „რისთვის ჩაიდინე
კუდიანო შენ ესაო;
თუ კვლავ კიდევ გაგიბედავს,
დაგაყენებთ შავ ღღესაო!“

—
შემდეგ რალას გაჰბედავდა,
ის არ კმარა, რაცა სწვნია?!.
მოწყენილი იყურება
შერცხვენილი ფისუნია.

ანაზე ჩასძინებია
 ტკბილად და წყნარად წინასა.
 ტურთა ქყვავილნი ამკობენ
 მის პაწაწინა ბინასა.

მაინკ უმღერის ღედა მას
 საძილისპირო ნანასა;
 უმზადებს გულში ხვალისთვის
 ლექსსა და გამოცანასა.

რომ დაასწავლოს, გაჰკრიფოს
 როგორც მერცხალი ენათა,
 ყველა დიდი და პატარა
 გადააქციოს სმენათა.

ნანაო, უხრა ღედამ კვლავ,
 ნანინა ჩემო მთვარეო,
 ენა ჭიკიკავ, დილაზე
 ადექ და გამახარეო!

კატარა ბეჯითი.

ოდესაც მზემ ოქროსფერი
გადმოჰფინა სხივი არეს,
სწორედ იმ დროს გამელვიძა
არხეინად მწოლიარეს.

ვზივარ ჩემთვის გატვრენილი,
ვით ჩიორა და მერცხალი,
ახლად გამოფხიზლებულსა
მითამაშებს ისევ თვალი.

მაგრამ დროა ადგომისა,
ტანთ ჩავიცვა სამოსელი,
წიწილებსა დაუყარო
და მოვკიდო საქმეს ხელი.

მივაღაგო, მოვაღაგო,
მოვირბინო მერე ველი
და მოვკრიფო ყვავილები:
ია, ვარდი, ნამით სველი.

ნ ი ნ ო .

ახტის ბოლოს ჩამომჯდარი,
ცქრიალა და ცუგრუმელა
უჯავრდება ქათმებს ნინო,
თან ხელს უქნევს ნელა-ნელა:

ჯუჯულებო! ეს თბილი რძე,
დედამ მომცა მარტო მეო,
გამეცალეთ, ნუ დამიშლით,
შემაჭამეთ საუზმეო.

ვზივარ ჩემთვის გატვრენილი,
ვით ჩიორა და მერცხალი,
ახლად გამოფხიზლებულსა.
მითამაშებს ისევ თვალი.

მაგრამ დროა ადგომისა,
ტანთ ჩაეიცვა სამოსელი;
წიწილებსა დაუყარო
და მოვკიდო საქმეს ხელი.

მივალაგო, მოვალაგო,
მოვირბინო მერე ველი
და მოვკრიფო ყფავილები:
ია, ვარდი, ნამით სველი.

ნ ი ნ ო .

ახტის ბოლოს ჩამომჯდარი,
ცქრიალა და ცუგრუმელა
უჯავრდება ქათმებს ნინო,
თან ხელს უქნევს ნელა-ნელა:

ჯუჯულებო! ეს თბილი რძე,
დედამ მომცა მარტო მეო,
გამეცალეთ, ნუ ღამიშლით,
შემაქამეთ საუზმეო.

ვზივარ ჩემთვის გატვრენილი,
ვით ჩიორა და მერცხალი,
ახლად გამოფხიზლებულსა
მითამაშებს ისევ თვალი.

მაგრამ დროა ადგომისა,
ტანთ, ჩავიცვა სამოსელი,
წიწილებსა დაუყარო
და მოვკიდო საქმეს ხელი.

მივაღაგო, მოვაღაგო,
მოვირბინო მერე ველი
და მოვკრიფო ყვავილები:
ია, ვარდი, ნამით სველი.

ნ ი ნ ო.

ახტის ბოლოს ჩამომჯდარი,
ცქრიალა და ცუგრუმელა
უჯავრდება ქათმებს ნინო,
თან ხელს უქნევს ნელა-ნელა:

ჯუჯულებო! ეს თბილი რძე,
დედამ მომცა მარტო მეო,
გამეცალეთ, ნუ დამიშლით,
შემაჭამეთ საუზმეო.

რას მიცქერით, ქოჩორებო,
რა მუხლებზე მელალებით;
ხომა ჰხედავთ არას გაძლევთ,
აღარც ახლა გამეცლებით!?

შეხეთ ერთი ამ ჯიუტებს,
არ მაძლევენ მოსვენებას;
ტყვილად სცდილობთ, მე ჩემ ჯამში
თქვენ არ ბოქცემთ ჭამის ნებას.

სანამ ვჭამდე, კაკანებო,
თუ დადგებით, დამაცლითო,
ნამცეცებს თქვენ გადმოგიყრით
და დაგაძლობთ საკენკიო.

თუ არა და ცემა-ტყვებით
გაგისტუმრებთ გარეთაო;
შიმშილით სულს ამოგართმევთ,
გაკაკანებთ მწარეთაო.“

მანამ ცელქი ჯამისაკენ
იბრუნებდა წინო პირსა,
იატაკზე ნელა-ნელა
იღვრებოდა ფია ძირსა.

—
ციცუნასაც ეს უნდოდა
და კიღევაც რომ იკმარა,
გამოძლა და წინოს ჩუმად
კარებისკენ გაიპარა.

894.63

2 967

ЛУКНИСТИЧЕ

ИЗДАНИЕ 1958

С А К У П

ИЗДАНИЕ № 2127/758

Цена 2

3260 65 336.

